

## Mindig árnyékban - konferencia, 2024. december 5.

**A fenti címmel szervezett a Magyar Pedagógiai Társaság Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczak Munkabizottság ülést 2024 december 5-én – együttműködésben az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karával, ahol a vitaindító előadásokkal tettek kísérletet a magyar társadalom veszélyeztetett gyermekcsoportjai helyzetének áttekintésére.**

Az ülés levezető elnöke, Makai Éva bevezetesképpen a közelgő Emberi Jogi Világnaphoz kapcsolta az eseményt, egyben megidézte az elmúlt napon egy egykori Wesley-s tanuló tragikus tettét. Janusz Korczakot idézte: „Nincsenek gyermekek, emberek vannak...”. Majd így folytatta: „Miért van az, hogy a gyermek az egyik nevelő szemében rossz, a másikban jó? Uniformizált erényeket és pillanatokot követelünk, méghozzá a mi mintáinknak és elképzeléseinknek megfelelően. Találunk-e a történelemben hasonló zsarnokságra példát? Elszaporodott a Nérók nemzetsége!”

A megnyitót követték az előadók, akik a nevelésügy sokszínűségét reprezentálták (egyházi, alapítványi, állami intézmények, köznevelési és felsőoktatási intézmények).

Iványi-Pizzaro Júlia, az intézmény egykori vezetőjeként „*A szőnyeg alatt*” címmel arról a berekesztett innovációról számolt be, mely a József Attila lakótelepre költöző, egykori MÁV-telepi általános iskolában folyt 20. éve. Mint ismert, az iskolát közvetlenül a tanérvnyítás előtt a kormányhivatal váratlanul bezáratta. A MÁV-telepi iskolában a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, vagy sajátos nevelési igényű (SNI), zömében roma gyerekekkel tudatosan Korczak szellemében folytatták a helyreállító-fejlesztő pedagógiai munkát. Az iskolában tartózkodás örömet, az önmagukra ismerés, a társas tanulás felelősségét kínálta biztató sikerekkel az elkötelezett tanári kar, miközben ők is sokat tanultak arról, hogyan és mitől válhat sikeressé, örömtelivé a speciális gyermekcsoporttal folytatott munka.

Kerényi Mari, a Zöld Kakas Lyceum alapítója, „iskolacsinálóként” mutatta be magát. Intézményüknek azt a vonását emelte ki, hogy benne kisiskolástól érettségi utáni szakképzésben résztvevő ifjakig együtt tanulnak a nemzedékek. Tanulóik zömében olyanok, akiket “kivetett magából” a közoktatás, az “oktatási menekültek”, vagy akiknek akár szüleik, vagy akár önmaguk tudatosan mondtak nemet a közoktatás hagyományos és új diszfunkcióira. A Zöld Kakas tanulóit az egyéni, olykor egészen különös és különösen magas szintű érdeklődésre alapozott fejlesztéssel segítik. Nem évfolyam-osztályok alkotják a tanulóközösséget, hanem projektekre szerveződő tanulócsoprtok. Megvalósítják a differenciált értékelést is. Amennyiben egy tanuló egy hagyományosan tantervnek tekinthető tantárgy éves követelménynek megfelel, akkor abból a tárgyból lezárják. Éves bizonyítványt akkor kap – egyéni tempóban haladva -, amikor minden, az adott évfolyamra előírt követelménynek megfelel.

Perlusz Andrea, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar dékánhelyettese a sajátos nevelési igényűvé (SNI-vé) válás több okát sorolta, de ezek közül is kritikusan kiemelte, hogy a “mai iskola termeli ezeket a gyerekeket”. Hitet tett a szakszerű integráció elvének és gyakorlatának érvényesítése mellett. Azt csak remélni tudta, hogy a hazai közoktatás világában az inklúzió kultúrája meghonosodhat.

Szűgyi Jerne, kunszentmiklósi pszichológus, iskolapszichológus – egy járás adataira építve – előadásában súlyos tényekkel támasztotta alá a gyerekvilág drámai helyzetét. A korai, egységes iskolakezdés ártó következményeiről, anomáliáiról is szólt. Az SNI-gyerekek ellátásának adminisztratív gátjairól is bemutatta. (Így pl. a lakóhelyről a szakszerű ellátást biztosító másik településre a szülő csak egy oda-vissza útra szóló utalványt kap, így a tanulási idő teljes hosszára maga is a helyszínen maradáshoz kötött, hiszen sok családnak további utazásra költsége már nincsen). Szó esett a szülőkkel alakított kapcsolat nehézségeiről is. Az előadó záró szavaiban kimondta: nem látja az alagút végét.

A kapcsolódó vitában érvek és ellenérvek hangzottak el arról, hogy a pedagógustársadalom fásultsága, visszafogott innovativitása feloldható-e. Erdélyi László Heves megyei gyógypedagógus

Korczak szavaival érvelt: megszólíthatóak a pedagógusok. Többen árnyalták, pontosították a gyógypedagógiai ellátásról alakuló képet. Szó esett arról a helytelen nézetről, hogy a cigány gyerekek "ingerszegény" környezetből érkeznének az iskolába. Ingereik lehetnek éppenséggel mások, mint a középosztályi gyermekeké, egy adaptív iskolának e sajátosságokhoz kellene alkalmazkodnia. Az ülés levezető elnöke átadta Bódis Kriszta (Van Helyed Alapítvány) üdvözlését is, aki elfoglaltságai miatt nem vállalt ezúttal fellépést.

Zárszavában az elnök újra Korczakot idézett biztatásul és reményt keltően: „A hosszú évek óta végzett munka egyre jobban megerősített abban, hogy a gyermekek megérdemlik a tiszteletet, bizalmat, jóindulatot, hogy jó velük lenni a szelíd megérzések, az első üde erőfeszítések és rácsodálkozások, a tiszta, világos örömök derűs légkörében, hogy a velük végzett munka vidám, gyümölcsöző és szép.”

Az ülésnek sok résztvevője volt, az MPT-ből képviselte magát a szervező szakosztályon kívül a KORISME szakosztály, a Kalokagathia Szakosztály, a Kisgyermeknevelési Szakosztály, és a Családpedagógiai Szakosztály is. Megtisztelte az ülést Horgas Péter, a Civil Bázis vezetője. Juhász Dániel tudósítását a Népszava december 6-iki száma adta közre.

Dr. Makai Éva szakosztályi elnök